

13

14

15

16

Dit moet je weten

1585

Spanje veroverd Antwerpen

1647 1653

Willem II wordt stadhouder

Johan de Witt wordt raadpensionaris

1672

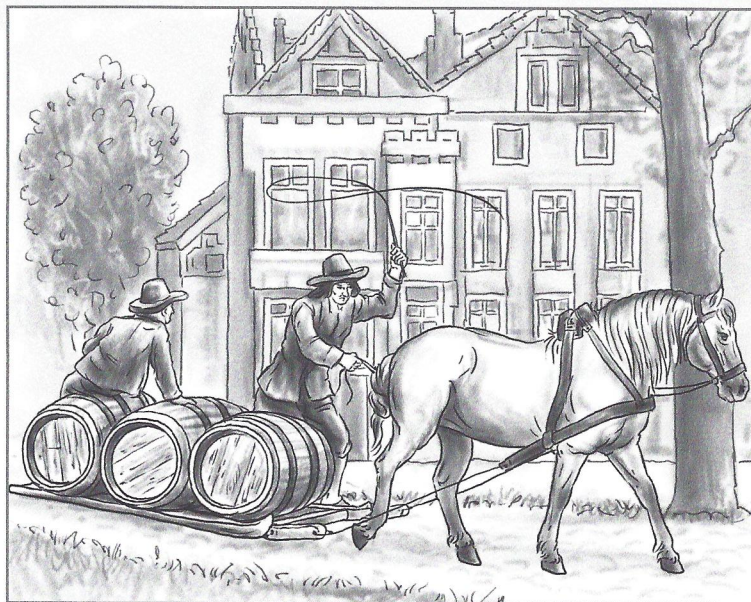
Rampjaar

Tijd van regenten en vorsten

Leven in de zeventiende eeuw 1

In 1585 veroverden de Spanjaarden Antwerpen. Veel Antwerpenaren vluchtten naar Amsterdam. Het waren goede kooplieden en beroemd om de kleding die ze lieten maken. Ze hielpen om van Amsterdam een belangrijke stad te maken. De bevolking van de Nederlanden groeide flink. Er was meer landbouwgrond nodig. Onder leiding van Jan Adriaanszoon Leeghwater werd een aantal grote meren met molens leeggepompt. Hij begon met de Beemster. In de zeventiende eeuw ging het vervoer van goederen over land met allerlei soorten karren. In Amsterdam gleden de karren op een soort slee, omdat de wielen zo'n kabaal maakten op de keien. Personen reisden te voet, te paard of met de trekschuit. De eerste koetsen reden rond 1630 in Amsterdam.

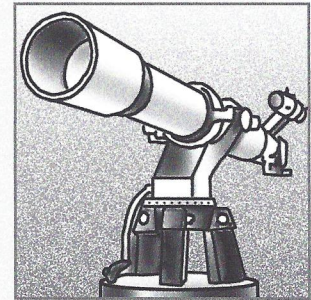
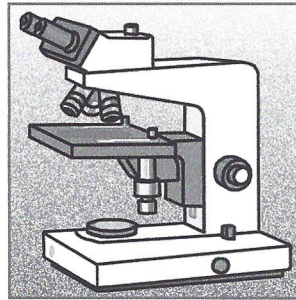
Paard met slee in Amsterdam.

Leven in de zeventiende eeuw 2

De bevolking van Amsterdam groeide enorm. Door duizenden joden die Portugal ontvlucht waren vanwege hun geloof. Maar ook doordat Hugenoten, protestanten uit Frankrijk, naar de Republiek kwamen. Met de hulp van al die buitenlanders werd de Republiek steeds welvarender. Rondom het oude Amsterdam werden grachten gegraven voor het vervoer van goederen. Aan de Herengracht en Keizersgracht woonden de rijken. Voor de opslag werden pakhuizen gebouwd. Dorpen zagen er in de zeventiende eeuw heel anders uit. De meeste huizen waren van hout.

Vreemd volk...!

Kunstenaars schilderden in andere landen bijna alleen beroemde mensen zoals koningen en pausen, of personen uit de bijbel. In de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden hadden kunstenaars veel aandacht voor de gewone dingen uit het dagelijks leven. Hendrick Avercamp schilderde winterlandschappen. En Rembrandt van Rijn schilderde groepsportretten. Zijn schilderij *de Nachtwacht* is wereldberoemd. In deze tijd leefden er ook geleerde mannen in de Republiek. Antonie van Leeuwenhoek vond de microscoop uit. Hiermee werd het makkelijker om bacteriën te bestrijden en ziekten te voorkomen. Christiaan Huygens bouwde een telescoop om in de ruimte te kunnen kijken.

Een microscoop en een telescoop.

Van zeeoorlogen en een rampjaar

In 1647 werd Willem II stadhouder. Hij was het helemaal niet eens met de vrede met de Spanjaarden. Willem II wilde net zo'n beroemd militair worden als zijn oom Maurits. Na de dood van Willem II besloten de Staten-Generaal, het bestuur van het land, geen stadhouder meer te benoemen. Johan de Witt werd raadpensionaris van het gewest Holland, net als Van

Oldenbarnevelt dat ooit was. Hij werd zo de machtigste man van de Republiek. De Witt zorgde voor een sterke oorlogsvloot om de zeeoorlogen met Engeland te kunnen winnen. Michiel de Ruyter werd de opperbevelhebber van de vloot. 1672 was een rampjaar, omdat de Republiek van verschillende kanten aangevallen werd. Op zee vielen de Engelsen de Hollanders aan. En op het land vielen de legers van de Fransen en de bisschoppen van Munster en Keulen aan. Johann de Witt en zijn broer kregen de schuld van de aanvallen en werden daarom vermoord.

